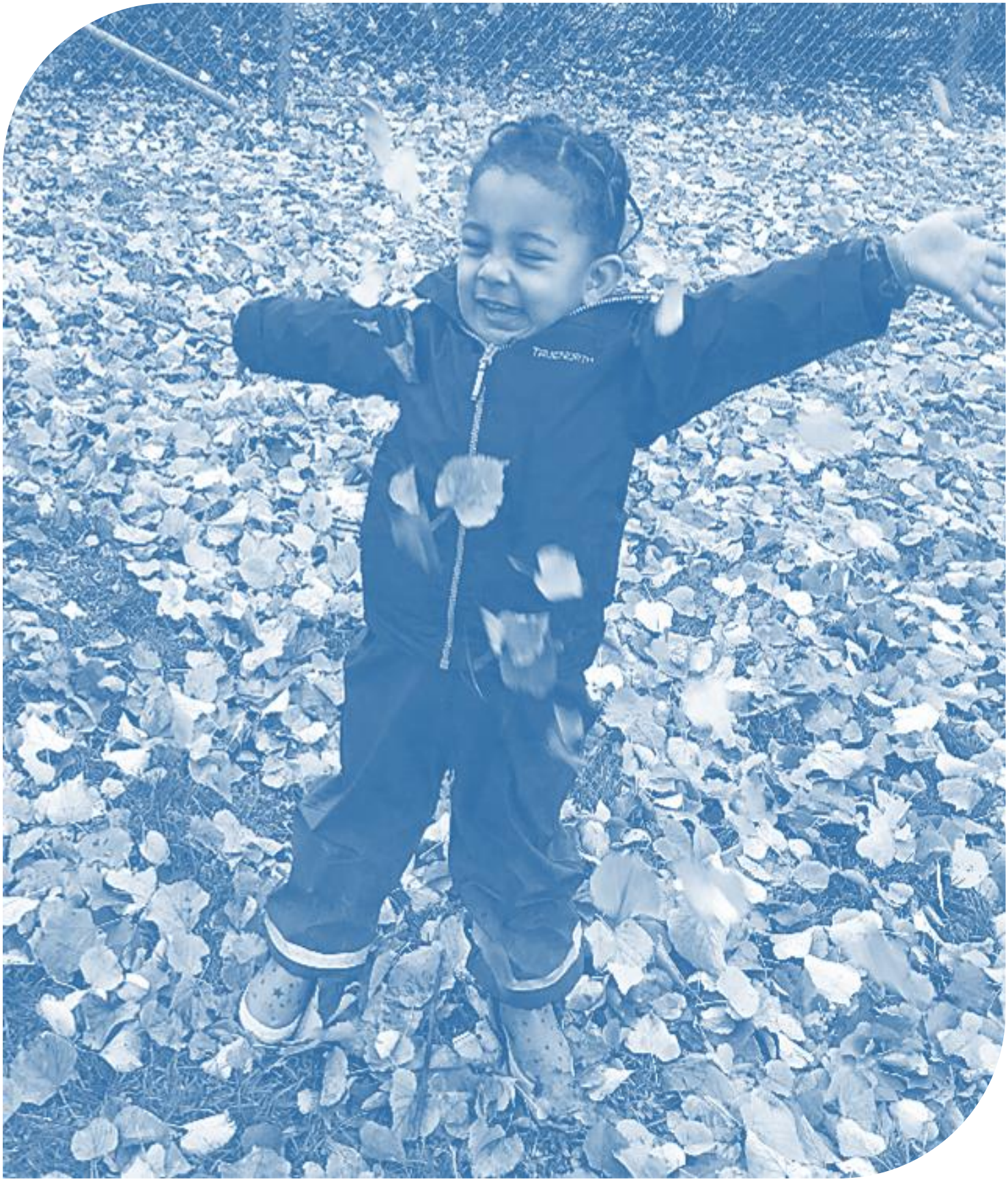

Projekt Rörelse

Förskolorna Miklagård och Skattkistan

Götene kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Projekt Götene min vår plats att vara på – Rörelse 3
Inledning 3
Syfte med projektet 4
Läroplanen för förskolan 4
Förskolan Miklagård 5
Blåbär 5
Jordgubben 9
Körsbär 12
Pedagogernas processer 2017/2018 MIKLAGÅRD 16
Förskolan Skattkistan 21
Pärlan 21
Rubinen 26
Diamanten 30
Pedagogernas processer 2017/2018 Skattkistan 35
Kompetensutveckling Skattkistan och Miklagård 39
Föreläsningar 39
Kollegiala lärmöten 39
Litteratur 39
Reflektion 39
Sammanfattning 41
Projekt Rörelse Miklagård och Skattkistan 41
Barnens tankar om rörelse 43
Referenslista 44
Projektsammanställning är skriven av 44

PROJEKT GÖTENE MIN VÅR PLATS ATT VARA PÅ – RÖRELSE

Inledning

Vi som förskolenhet, Miklagård och Skattkistan, har arbetat projekterande några år och det har gett oss nya insikter om hur barn lär och hur barn med hjälp av olika uttrycksformer i projektet hittar sin ingång i att lära. Under läsåret 2016/2017 arbetade vi med ett gemensamt projekt ”Götene - min och vår plats att vara på”. Under det här året fick vi syn på att barnen uppmärksammade rörelse och blev nyfikna på händelser och orsaker till rörelse. Det skapade ett intresse hos oss pedagoger att tillsammans med barnen fördjupa oss kring begreppet ”rörelse”. Projektet ”Götene – min och vår plats att vara på” hade lett oss till många lärande möten i samhället Götene, vilket vi ville ha kvar som koppling.

I årets projekt vill vi få syn på Götene utifrån perspektivet ”rörelse” och låta vår spaning efter rörelse vara det som leder oss in i nya lärande möten med samhället. Det här året vill vi också ge barnen ännu fler möjligheter att uttrycka sig med hjälp av våra ateljéer och fortsätta samarbetet med en ateljérista, som påbörjades under förra läsåret. Detta gav oss inspiration och nya möten med material och skapande. För oss pedagoger fann vi nya sätt att implementera de estetiska processerna in i förskolans innehåll. För barnen ledde det till fler möjligheter att bli delaktiga, att kliva in i skapandet samt utforska vidare. Vi märkt under året kring ”Götene- min och vår plats att vara på” att projektet i sig skapar en gemenskap och en vi-känsla bland barnen. Det vill vi fortsätta att utforska omkring och hitta fler vägar att utmana barnen i, samt skapa nya tillfällen att mötas då vi går in i det nya projektet ”Rörelse i Götene”.

Vi har i det kollegiala samtalet hittat gemensamma uttrycksformer för att skapa rörelse, intensitet, motivation glädje och inspiration på alla nivåer. Året har kommit att bli ett sökande efter rörelse nära, i barnen, runt barnen, i förskolan, samt i samhället och närmiljön vi lever i och till sist mer fördjupat i något vi fascinerats av tillsammans. Genom att tillsammans lyfta fram våra berättelser och insikter under året i denna sammanfattning, har vi skapat möjligheter att lära mer av varandra som förskolenhet.

Förhoppningen är också att vår berättelse kan delas vidare och skapa nya rörelser i andra sammanhang.

/ Lena Edholm - Förskolechef

Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer i uttryck i olika former- såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet- som förutsätter och samspelar med varandra. Verksamheten ska utgå från barnens erfarenhetsvärld, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskaper. Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande.” (Lpfö 98 rev 2010)

SYFTE MED PROJEKTET

- Att få uppleva, utforska och uttrycka rörelse genom olika uttrycksformer
- Ge barnen möjlighet att försöka förstå rörelse
- Vi vill medvetengöra och synliggöra rörelse med våra ord genom att ge barnen begrepp och sätta ord på naturvetenskapliga fenomen.
- Tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp. Ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld.

LÄROPLANEN FÖR FÖRSKOLAN

Projektet har omfattats av alla läroplansmål men dessa är särskilt synliga i projektet.

- Utveckla sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenhet i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama
- Utveckla sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande och växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen
- Utveckla sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande

FÖRSKOLAN MIKLAGÅRD

Gemensam uppstart

Vi startade upp projektet på hösten tillsammans, samtliga hemvister. Uppstarten ägde rum på gården där vi hade flera olika stationer, fallskärmen, dans med sjalar till klassisk musik, virvelflaskor och maracas med frukter. Barnen fick uppleva rörelse på olika sätt med alla sinnen.

BLÅBÄR

Uppstart

Vi hade bestämt att fortsätta med förra årets projekt Närmiljön men att fokusera på Rörelse i vår Närmiljö.

Efter den gemensamma uppstarten valde vi att kartlägga barngruppen för att kunna se vad våra 1-2 åringar tyckte om rörelse. Vi såg utifrån uppstarten men även under hela deras dag att deras naturliga rörelse var i fokus i deras närmiljö som är förskolan. Det ledde till att vi ändrade om i miljöerna för att kunna skapa och utveckla ett rörelserum. Vi valde även att föra in material och föremål som uppmärksammade rörelse, bland annat virvelflaskor, vindsnurror och snurrande bollar.

Hösten

Rörelserum

Vi valde att skapa ett rörelserum i gamla byggrummet. Där ställde vi in en rutschkana, klätterställning, sitt-kamel, tunnel, balansgång, pilatesbollar i olika former och känselplattor. Barnen var ofta inne i rummet och det användes flitigt. De klättrade, kröp, använde bollarna på olika sätt. Vi kunde även se att barnen använde bland annat klätterställningen som hus och rutschkanan som trollets bro (trollet i Bockarna Bruse). Barnen tillförde ofta eget material in i rummet, bland annat traktorer som de körde ner för rutschkanan. Vi kunde se att barnen var duktiga på att samarbeta i rummet, de utövade turtagning och kommunicerade genom kropp och tal. Rörelserummet blev en naturlig mötesplats för samtliga barn även de nyinskolade barnen valde ofta att gå in och utforska rummet.

I rummet fanns det en spegel, vi kunde se att spegeln i rörelserummet var viktiga för barnen då de ofta använde spegeln för att titta på sina egna rörelser och i spegeln upptäckte de sig själva.

För att utmana barnen vidare valde vi att genomföra olika aktiviteter i rummet. Vi använde oss bland annat av ett litet häfte med djur. Utifrån häftet försökte vi återskapa djurens rörelse som att fågeln flaxar och spindeln klättrar. Vi använde oss av häftet vid flera tillfällen och det var inte alltid enkelt för barnen att t.ex. likna en spindel som klättrar. Några av barnen blev väldigt intresserade av bilderna i häftet och hämtade dem själva för att sedan göra rörelserna.

Vi tillförde även musik i rummet för att se om det hände något annat. Aktiviteten blev ännu mera livfull med musik. Barnen dansade och hoppade och började kommunicera mera med varandra om vad de gjorde men även om vad som hände i rummet.

Utforska rörelse med olika material

Efter ett intresse ute kunde vi se att barnen var intresserade av att plocka upp och kasta löv omkring sig. Vi valde därför att ta in löv för att barnen skulle kunna utforska det på närmare håll. Vi lade dem i en balja och sedan fick de som var intresserade gå in och utforska. Barnen var avvaktande till en början och kände försiktigt på löven. Efter en stund vågade barnen känna på och kasta upp dem i luften. De flesta löven hamnade då utanför baljan och tillsammans fick vi sopa ihop dessa igen, det tyckte barnen var roligt. Detta genomfördes vid flera tillfällen.

Vi har utforskat rörelse med hjälp av pappersstrimlor. Ett barn tittade på en dokumentation som satt på väggen och undrade vad barnen på dokumentationen gjorde. Vi tog då fram det som fanns på dokumentationen, en säck med makulerat papper och erbjöd dem att få prova på. Det östes ut på golvet och barnen var snabba att ta sig an materialet. De kastade upp papperet och tog stora lass i famnen för att förflytta högar i rummet. De lade sig i papperet

och ”simmade”, öste papperet över varandra. Några barn var tveksamma och tittade på från dörröppningen men de flesta var glada och fokuserade på det de gjorde.

Vatten är populärt och används regelbundet på Blåbär. Här är just rörelsen i vattnet något som tycks fascinera barnen. De kunde stå långa stunder och fylla och ösa ur koppar och bunkar om och om igen. Det rinner, droppar och bubblar och aktiviteten är rolig hur ofta den än erbjöds, både ute och inne.

Med pensel och färg kunde barnen tydligt se sin rörelse leda till någon konkret, de gjorde spår med färg på papperet och duttade med penseln som gav ett spår medan långa drag lede till ett annat spår. De stod ofta flera barn tillsammans och tittade på varandra medan de målade och kunde då inspireras av varandra och även måla på varandras papper.

Rörelse ute på gården

I backen på gården sprang barnen ofta upp och ner. Barnen tyckte att det var roligt att springa ner för backen och ville gärna att någon av oss pedagoger skulle var med. Några barn valde även att rulla ner för backen. Detta gör barnen fortfarande.

Vid varje måltid satt vi och tittade ut genom fönstret. Vi pratade och diskuterade om vad som rörde sig där ute, den blåa bussen och den stora lastbilen körde ofta förbi, olika fåglar som hoppade, flög och satt i buskarna och katten som smög förbi.

Våren

Under våren fortsatte vi att utforska rörelse med olika material. Vi utforskade bland annat rörelse kopplat till ljud. Blåbär fick mycket bubbelplast och det klippte vi isär och tejpade upp på golvet. Här samlades många barn för att upplevde hur det smällde när de tryckte med pekfingret eller senare med bilar, traktorer, fötter och hela kroppen. Det är något spännande med att få ”förstöra” ett material och få till små smällar på köpet.

Att få leka med ballonger och utforska deras speciella rörelse och lätthet är en aktivitet som de flesta barn finner stor glädje i. Här kunde barnen ta i och skjuta i väg ballonger men de rör sig ändå tyst och faller mjukt. Vi samlades i ett rum och lekte med musik i bakgrunden, barnen dansade, snurrade, hoppade och kastade ballongerna omkring sig.

Vi la fokus på ateljén efter att vi haft besök av Lollo som är ateljérista som gav oss tips och idéer. Vi har fick ett stort staffli där barnen kunde prova på gammalt och nytt material, enskilt och tillsammans. Barnen använde även bord och golv att skapa på. Det nya materialet skapade mera lust och inspirerade barnen.

Bockarna Bruse

Barnen visade intresse för sagan Bockarna Bruse när vi berättade sagan på samlingen. Vi sjöng, lekte och berättade sagan med flanosaga, böcker och via projektorn. Med hjälp av lera skapades bockar som vi sedan målade. Utifrån sagan skapade vi även ett eget lekmaterial som barnen ofta hämtade själva och lekte med. Vi har använt oss av kroppen när vi har skapat rörelserna från sagan som att stånga, trippa och klampa. Vi har gått på promenader till Götene där vi hittade en trollbro. Vid ett tillfälle valde vi att filma besöket som vi sedan reflekterade kring.

Vår reflektion kring besöket till trollbron:*Vi kollar på filmen, vi pratar om Bockarna Bruse och letar efter trollet. På filmen är alla barnen med på att de är bockar som trampar och klampar över bron. Flera barn sjunger sången och några barn upprepar ord från sången. Barnen tycker det är härligt att springa över bron som lutar, de får ta i uppför och får fart nerför. Vi försöker se trollet men vi hittar det inte så fritt fram att springa fram och tillbaka. Barnen härmar pedagogen men blir mer och mer självständiga. Barnen får ett nytt perspektiv ute i vår närmiljö, de tar med sig sina erfarenheter av Bockarna Bruse ut i en ny miljö. Det var inte första gången barnen är vid bron men det var första gången sedan vi började med Bockarna Bruse. Vi får gå till bron flera gånger och se vad som händer. Om barnen förknippar bron med Bockarna eller änderna som vi besökt innan.*

Det är spännande att se att även de som inte har ett stort ordförråd hänger med i sången, försöker sjunga på sitt vis.

Vi avslutade projektet med att dramatisera Bockarna Bruse för barnen. Vi hade två stolar som bockarna klev upp, en pedagog läste sagan och de andra två agerade bockar och troll. Barnen var engagerade och vi märkte tydligt att barnen ville vara med i dramatiseringen. Under tiden vi uppträdde var barnen delaktiga i sagan genom att använda replikerna, tonläget med mera.

Efter vi hade uppträtt fick barnen uppträda själva. Vi filmade uppträdandet och barnen har fått titta på den vid flertal tillfällen.

Föräldradelaktighet

Vi delar med oss av dokumentation med föräldrarna och ville även ha tips på vad föräldrar anser att rörelse är. Vi lät föräldrarna skriva på post it lappar i tamburen och vi fick några tips.

Föräldrarna gav tips om skogen och badhuset. Eftersom vi inte har lyckats besöka miljöerna har vi istället använt oss av vatten i en balja på avdelningen och tagit några promenader i förskolans omgivning.

JORDGUBBEN

Uppstart

Efter den gemensamma uppstarten ville vi få föräldrarna delaktiga så vi gav dem en uppgift att skriva ner deras egna tankar kring rörelse på en post it lapp och sätta upp de i hallen. Vi uppmanade dem även via Delta att göra detta. Vi frågade även barnen om vad rörelse är för att få syn på deras tankar kring rörelse. Barnen hade svårt för att svara på frågan ”Vad är rörelse?” Så istället ställde vi frågan annorlunda. ”Vad är det som rör på sig?” Då svarade barnen olika färger. Det var svårt att få fram hur de tänkte kring rörelse och svårt för oss att hitta hur vi skulle gå vidare. Istället valde vi att låta barnen rita rörelse, för att på sätt se om det var enklare för dem. De tog sina pennor och ritade, det blev ballonger och fiskar på pappren. Är det för att barnen vet att de rör på sig eller för att de just kom på de motiven? Vi valde att prata med barnen om det men vi fick inget svar på den frågan.

Att förstå och veta vad själva begreppet rörelse har för betydelse är svårt för barnen, vi beslutade därför att ge barnen mer konkreta upplevelser av rörelse.

Hösten och Våren

Vi märkte att barnen blev intresserade av att dansa till musik. De efterfrågade sjalarna som vi hade dansat med på uppstarten. Då erbjöd vi barnen att dansa till klassisk musik med sjalar i mindre grupper. Vi försökte få barnen att uppmärksamma sjalens rörelser i luften. Efter att ha gjort detta några gånger så lade vi till ”Svansjön” som vi projicerade upp på väggen. Detta gjorde vi flera gånger, både i smågrupper och i helgrupp. Några barn gick fram och kände på väggen, andra härmade rörelserna. Vi kunde se att barnen utvecklade sina rörelser från gång till gång. Först var det mest spring för att sedan gå över till dans som följde rytmen på musiken och rörelserna.

Eftersom vi kunde se, från svaren i uppstarten men också i den fria leken, att barnen var intresserade av färger så grupperade vi barnen i tre grupper och lät dem göra gruppmålningar.

Efter detta valde vi att fokusera på rörelse i ateljén. Vi lade ett stort papper över ett bord och barnen fick röra sig runt bordet och måla till klassisk musik. Barnen målade med penslar och med sina fingrar. Barnen har varit med och valt färger och musik till aktiviteterna.

Vi tyckte oss se att barnen rörde sig i takt med musiken och vi upplevde att barnen var intresserade av färgerna.

Vi gav barnen möjlighet till att testa på kulmålning för att ge dem något nytt inom målandet och kring rörelse. Barnen tyckte att det var roligt att göra detta. Hur gör man för att få kulan i rörelse och därigenom sprida färgen på pappret. Dessa sammarbetsövningar stärkte vi-känslan i gruppen genom att vi bröt vissa konstellationer och bildade nya. Barnen samarbetade och skapade på ett gemensamt papper istället för på ett eget.

Barnen målade med hjälp av kroppen på ett stort papper. De använde sig av händer, fötter, fingrar, knä och ben för att få ut färgen på pappret.

Efter besöket av ateljeristan Lollo gjorde vi förändringar i vår ateljé. Vilket ledde till fler lärmiljöer kopplat till rörelse. I miljön tillförde vi bland annat makaroner i en balja som barnen fick utforska med hjälp av olika verktyg. I ateljén förändrades lärmiljöerna på så vis att vi tog in en piedestal att rita på, kakelplattor att utforska lera på, en spegel att måla på, satt upp papper på väggen att rita på.

Föräldradelaktighet

Föräldrarna har fått möjligheten till att vara delaktiga i projektet och verksamheten genom dokumentationer och vid tamburkontakten.

Vi har även under ett föräldramöte lyft projektet och gjort föräldrarna delaktiga genom att fråga om föräldrarnas tankar kring ”Vad är rörelse?”.

Vid utvecklingssamtal upplever vi att föräldrarna är väldigt nöjda med vår verksamhet och den delaktigheten som de har.

KÖRSBÄR

Uppstart

Efter den gemensamma uppstarten valde vi att lyfta vårt projekt på föräldramötet för att föräldrarna skulle få komma med idéer om vad rörelse är för dem. De fick skriva sina idéer på post-it lappar.

Vi valde sedan att ha smågrupper med barnen för att lyssna in på vad rörelse var för de. Vi ställde frågorna *vad är rörelse? och vart finns rörelse i Götene?*

Vi tog till oss deras tankar och åsikter. Ett av ämnena som barnen tog upp var att röra sin kropp och träna. De ville gärna gå till ett gym och hälsa på, därför hörde vi av oss till STC. Vi var välkomna på ett besök.

Det var sex barn som först gjorde ett besök på STC och det var mycket uppskattat. De ställde många frågor till Kicki som visade oss runt. Barnen undrade bland annat *vilka som får träna där? hur tränar man? Och varför tränar man*? Detta ledde sedan till att hela barngruppen fick komma på ett besök då vi fick prova på ett ”barnpass”.

Hösten

Efter att vi hade varit på besök på gymmet blev barnen inspirerade att själva hålla i ett träningspass. Vi delade in barnen två och två. Inför deras träningspass fick de välja olika musikgenrer ex klassisk musik, jazz, pop och hård rock. Till musiken fick de sedan göra sin egen koreografi och varje par valde olika rörelser och musik. De ledde sedan ett träningspass för sina kompisar utomhus på gården som var uppskattat. Detta pågick varje vecka under hela hösten.

För att utmana barnen vidare med hjälp av andra språk valde vi att låta barnen fota eller filma en rörelse för att sedan rita den. Barnen funderade ut vilken rörelse de ville ha och ritade sedan av rörelsen med hjälp av blyertspennor. Barnen ritade rörelsen på olika sätt, några av barnen ritade flera rörelser på samma papper (som en serie). Ett av barnen ritade av sig själv på pappret för att sedan börja snurra på pappret, detta gjorde han för att visa sin rörelse (hjula).

Barnen använde sitt foto/film igen och gestaltade bilden med hjälp av lera. Barnen tyckte att det var svårt att arbeta med leran då de inte kunde sammanfoga delarna samt att barnen arbetade med för stora bitar. Vi

upptäckte att vi tillsammans med barnen behövde arbeta mer med lera för att barnen skulle få mer kunskap om dess egenskaper.

För att vidareutveckla barnens ritande utmanande vi dem att rikta fokus och se detaljer på en kroppsdel, i detta fall ansiktet. Barnen tog ett kort på sitt ansikte och fick sedan välja vilket av korten de ville använda. Barnen fick vara med när vi beskar fotona till ett halvt ansikte. Tanken var att barnen skulle rita dit det som saknades på andra ansiktshalvan. En del ritade med färgpennor, andra med blyertspennor. De satt i smågrupper och diskuterade om hur de ritade. De var väldigt uppmärksamma på varandra. Några av barnen hade svårt att tänka att det var ett halvt ansikte och att de skulle fortsätta rita den andra halvan. Vi satte därför upp teckningarna på väggen för att göra det tydligare för barnen. Det blev många diskussioner runt teckningarna, bland annat uppmärksammades detaljerna i teckningarna ex ögon, hur många tänder de har och huvudformerna.

Vi införskaffade plexiglas för att barnen skulle få se och arbeta mer med detaljerna i varandras ansikten. Det var viktigt för barnen att få till detaljerna på kompisen, ex ögonfransar. Barnen lärde sig av varandra när de ritade, det var ofta många barn som satt runt och reflekterade över bilden. De pratade om hur de såg ut och de jämförde varandras ansikten.

Våren

Under våren valde vi ett annat tema under projektet rörelse. Här tog vi tillvara på föräldrarnas idéer från föräldramötet. Vi valde ”rörelse i centrumhuset”. Här tänkte vi fortsätta att möta samhället och ta hjälp utifrån. Vi började med att visa barnen bilder på centrumhuset. Barnen började då berätta hur centrumhuset såg ut och vad som fanns där inne. Vi introducerade projektet med hjälp av apan Stig som kom till oss. Han hade ett brev med sig där han undrade vad Centrumhuset var för något och vad man gjorde där.

Vi gjorde ett besök utanför Centrumhuset med barnen. Vi tog kort på huset och pratade om vad vi såg. De uppmärksammade fönstren, husets form och skyltarna runt huset. Sedan fick barnen välja ut ett foto på Centrumhuset som de sedan ritade av med blyertspenna. Barnen satt enskild och tittade på korten och ritade av det som de själva ansåg var väsentligt och hur de upplevde att det såg ut. Barnens teckningar sattes upp på väggen för vidare diskussioner om hur centrumhuset ser ut.

Barnen var väldigt intresserade av centrumhusets fönster. Därför gick vi för att endast ta kort på fönster. Sedan fick barnen välja ut ett fönster som de ritade två och två på ett papper. Först med blyertspennor som de sedan fyllde i med svarta tuschpennor. Barnen fick fylla i med svarta tuschpennor för att det skulle bli tydligt för barnen. Teckningar laminerades och användes sedan till att bygga upp fönstren med lera i 3d. Barnen provade på många olika sätt, några rullade, andra bankade. Barnen följde fönsterramen medans andra fyllde igen hela fönstret med lera. Eftersom teckningarna var laminerade kunde barnen prova flera gånger och även kompisarnas teckningar.

Barnen skrev ett brev till Tommy som är bygglovhandläggare på kommunen för att be om en ritning på centrumhuset. Här fick de lära sig hur ett brev är uppbyggt. Vi fick sedan två ritningar, en på framsidan och en på baksidan av centrumhuset. Ritningarna projicerades upp på väggen där vi hade satt ett stort vitt papper. Barnen fick då fylla i de konturer som de ansåg sig vara relevanta på centrumhuset. När barnen ansåg sig vara färdig med ritningen lade vi den på golvet för att arbeta med den på ett annat sätt.

Vi valde då att använda oss av byggplast som vi tejpat fast på golvet. Vi lade byggplasten över barnens ritning av centrumhuset. Barnen fick sedan använda en limpistol för att sätta fast olika material på de linjer de ritat av på centrumhuset. De använde sig av piprensare, bomull, tändstickor, skinn och flätade halmremsor. När barnen ansåg att ”plasten” var färdig ville de skicka en bild till Tommy som han sedan gav respons på.

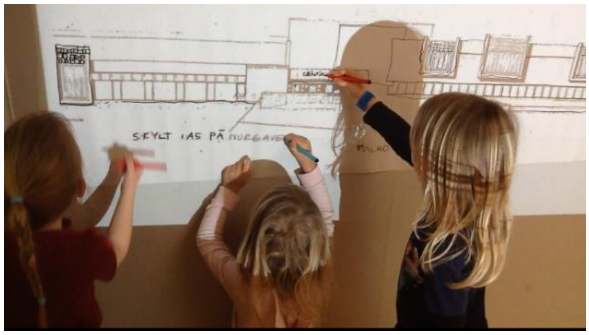

Efter ritningarna var barnen intresserade av att veta vad människor gjorde i centrumhuset. De beslutade därför att intervjua där. Barnen var själva med och gjorde iordning frågor som skulle ställas. Dessa var: *Namn på den som de träffade och ibland ålder, vad gör du på centrumhuset, är centrumhuset bra, vad finns på centrumhuset?*

I början var barnen osäkra, men lärde sig snart hur det gick till att intervjua. Barnen lärde sig hur man presenterar sig, att ställa följdfrågor och att lyssna intresserat på en medmänniska. Intervjuerna uppskattades av både barn och de som blev intervjuade.

Tillsammans med barnen gick vi igenom bilder som vi tagit under projektets gång. Vi reflekterade tillsammans och diskuterade olika delar i projektet. Detta gjorde att barnen såg sitt eget lärande och processer.

Avslut

Vi ordnade en utställning på centrumhuset. Där visade vi upp allt vad vi gjort i projektet. Barnen fick då möjlighet att visa projektet för nära och kära. Vi gick även dit med avdelningen för att ingen skulle missa att se den. Under projektet har barnen velat gå till centrum caféet och fika. Vi gjorde detta som avslutning på projektet.

Barnen har under projektet visat stort intresse för Stig och han har varit till stor hjälp att driva projektet framåt. När Stig har kommit med frågor kring Centrumhuset så har barnen tyckt att det varit intressant att ta reda på svaret. Tidigare under våren hade vi en kompisdag tillsammans med Stig. Då fick barnen ta med sig ”gosedjurskompisar”. Denna dag var mycket uppskattad.

Efter några dagar fick barnen ett brev av Stig där han tackade för att barnen varit så snälla mot honom och berättat för honom om Centrumhuset. Nu skulle Stig ge sig vidare på nya äventyr och han skrev att han kommer sakna barnen på Körsbär.

PEDAGOGERNAS PROCESSER 2017/2018 MIKLAGÅRD

Utifrån ett projekterande arbetssätt- Kopplat till normer och värden.

Om ni backar bandet och tänker tillbaka på projektet? Hur har ni utvecklats under detta år?

Projekts process

Vi är tryggare med projekt som arbetsmetod även strukturen och organisationen kring ett projekt.

Vi har arbetat med projekt som arbetssätt ett tag nu och vi kan strukturen kring det men det går alltid att fördjupa delar i projektet som arbetsmetod.

Insikten om att det inte alltid flyter. Hur svårt det är när ett projekt inte flyter, man ser inte vart barnen är på väg. Det finns stunder där man kan inte känner att det leder någonstans.

Vi har blivit bättre på att sakta ner, att det inte ska gå snabbt och skynda på. Utan vi är kvar längre i processen.

Ibland är det svårt att veta om man leder barnen för mycket. Balansgång mellan att leda och följa, men ändå inte ta över.

Vi kunde ha upprepat mycket mer – det känns som att det har varit mycket avbrott under tiden pga personalbrist.

Reflektionen med barnen har inte blivit som vi hade tänkt oss.

Vi ser vikten av att arbeta i smågrupper men det har varit intensivt under året. Vi har inte kunnat dela gruppen i två – det har inte funnits möjlighet till det i alla lägen.

Delat – smågrupper – det gör jättestor skillnad. Det ger färre konflikter, vi ser barnen bättre, får mer tid för varje barn. Det kan vara negativt om något barn vill vara väldigt gärna med ett annat barn men då har vi varit flexibla i det och flyttat barn mellan grupperna. Genom smågrupper når vi samtliga barn.

Vi har blandat åldrarna. Det har varit bra – barnen lär av varandra och vi lär tillsammans med barnen.

Samhället – hur vi möter samhället. Det är kul att få respons från människor i samhället, de tycker att det är roligt när vi visar oss genom tex utställningarna. De kommer fram och pratar och har varit involverade.

Tilliten till varandra och barnen

Våga följa barnen – även om vi vet vad vi vill med projektet. Vi släpper inte helt.

Vi har utvecklat oss som ett arbetslag.

Vi tror på varandra.

Om man ger barnen lite tid så följer de med, man kan inte ha för bråttom. Tillslut kommer barnen och är glada och lyckliga.

Vi har arbetat ihop barngruppen på ett bra sätt, trygga barn.

Vi lär oss tillsammans.

Ateljén

Vi har vågat använda ateljén mer, fler uttrycksformer. Processen som vi har haft kring projekt – det arbetssättet

Uttrycksformernas betydelse. Vi fick input i ateljén av ateljérista. Detta gav oss en knuff framåt att våga introducera och använda oss av andra uttrycksformer. Det är bra när man möter någon som kan materialen och vet vad som funkar.

Kunskap om. Insikt om att man behöver lära sig själv först innan man ger barnen.

Vi har insett att vi behöver arbeta med materialet innan vi ger till barnen.

Workshops.

Varför blev det som det blev? Tror ni? Vad var det som påverkade det, vilka insikter har djupnat?

Det måste få ta tid, inte ha bråttom.

Vi har vågat prova oss fram det kan inte bli mer än fel.

Det smittar – om några barn verkligen tycker något så smittar det i gruppen. Olika barn i gruppen som ger olika saker – inspirationskällor. Det är roligt när man lyckas förstå vad barnen vill och sen får med så många barn.

Vad har ni lärt er om rörelse?

Det finns i så mycket, i allt vi gör.

Det var lite svårt att arbeta kring rörelse. Hur viktigt det är med en bra start på projektet, att diskutera kring hur vi kan lägga upp det och ha ett syfte kring det. Hur tänker vi?

Att rörelse finns på många olika sätt.

Allt hänger ihop – det kommer in ljud när man skapar rörelse. Att det kommer in andra ämnen och delar.

Det är väldigt roligt att röra på sig när man är 1-2 år. Behov. Rörelse är fundamentalt.

Det finns rörelse i så mycket men de kan nöja sig med så lite som t.ex. att dörrarna rör sig. Vardagliga saker som fascinerar barnen.

Hur mycket rörelse det finns i centrumhuset, jag visste inte hur mycket det finns i centrumhuset.
Det är inte bara barnen som har lärt sig, utan det är även vi som har lärt oss.

Se att man kan göra det på flera olika sätt. Att det går att få det hänga ihop. På något vis så går alla aktiviteter att härleda till rörelse. Det är som en röd tråd.

Hur har barnen fått utforska rörelse kopplat till de hundra språken?

Egna rörelser – att skapa träningspass, utegym, skapa rörelse, gestalta med kroppen.

Musik – dansat till musik, ringlekar, sjalar.

Ateljé – Lera, plast, garn, limpistoler, plexiglas, gelpennor, blyertspennor, färg, ballonger, stort papper, pappersstrimlor, vatten.

Teknik – projektorn rita och dansa till, fota.

Utomhus – rulla och springa i backe, insekter som rör sig, fordon, gunga.

Det är rörelse på hela hemvisten – de förflyttar sig och vad de ska göra.
Rörelserummet – olika material och redskap.

Hur har barnen förändrats i att uttrycka rörelse i förhållande till i höstas? Vad ser vi för fördjupning i det?

Vi gör de mer uppmärksamma till rörelse – vad händer här, ser och hör. Ser du när spindeln kryper, bussen åker. Vi lyfter begreppet fler gånger.

Barnen har blivit mer självgående – säkrare och tryggare.

De vill gärna gå ut och rulla i backen- visar med kroppen att de vill. De kan sätta ord på vad de vill, annars med kroppsspråket.

De vet mer om kroppens detaljer, vart de sitter.

STC- bra med rörelse, hälsofrämjande.

När man har något så får man upp ögonen för något – centrumhuset- det är inte bara biblioteket, det finns så mycket mer där.

Bättre självförtroende genom det här, dansa och vågar göra det med sin egen stil.

Att prata med andra människor – ingen vågade säga något första gången, de sista gångerna gjorde de det själva – de blir säkrare på att prata med andra.

Barnen hade fokus på den fysiska rörelsen från början, nu har vi breddat till andra perspektiv.

Vi har lärt oss tillsammans.

Vad tar ni med in i nästa projekt?

- Fortsätta att dela upp barngruppen.
- Ta det lugnt.
- Att vi har diskuterat igenom, ordentligt, innan vad vi ska arbeta med.
- Inspiration – att vi är med på banan från början – att vi väljer en rubrik som vi känner att vi kan spinna vidare på.
- Vi har ett syfte – skriver ner det.
- Veta att det tar tid, perioden med inskolningen är tuff och svår men det går över. Sådana saker kan stressa.
- Inte rädd för att testa – upptäcker sen att det blir bra ändå.
- Introducera saker i en startmiljö för barnen och se vart det leder.
- Jag skulle önska att det var lite smalare – rubriken.
- Att vi ser till att vi får innan, hur vi tänker att vi ska starta, hur vi ska börja? Hur kan vi göra? Vilken bok känns som ett bra alternativ?

Övriga tankar/insikter:

Projekt – det lilla man utgår ifrån. Syfte börja i det lilla och gå ut i det stora. Vi vill ha ett smalare syfte.

Det var skönt att ha en tydlig rubrik, när det blev för styrt blev det svårare.

En rubrik – det var roligare att inte ha styrt från början.

Det har varit en stor utveckling kring bildstöd och schema. Vi har alltid arbetat med bildstöd men nu har det funnits ett större behov.

Vi upplever att det har gett resultat, barnen har utvecklats mycket i språket.

Det är inte så lätt att ha en intervju.

Många saker har stärkt barngruppen, det har varit många samarbetsövningar.

Ett barn stod bara och titta, sen när vi körde ett eget pass så gjorde hon själv – hur viktigt det är att göra samma.

FÖRSKOLAN SKATTKISTAN

Gemensam uppstart

Under gemensam projektuppstart i huset på ”Stora torget” startade vi med en gemensam sång, ”Hej på er alla”, innan det blev ett stort ballongsläpp.

Pedagogerna demonstrerade rörelse i olika former.
Rullande bilar, fläkt, dans mm för att väcka nyfikenhet och tankar hos barnen kring begreppet rörelse.

Movement (en karaktär som älskar att röra sig) gjorde entré och presenterade sig för barnen. ”Movement”, en väldigt aktiv kvinna kom på besök, rörde sig aktivt, sportade hela tiden. Hennes föräldrar gav henne namnet Movement p.g.a. att hon ständigt var igång. Bilbanan testades och barnen fick komma med idéer på hur bilarna skulle komma i rullning. Fläkten sattes igång och ruskade om i håret på fröknarna. Barnen fick uppleva en tur i berg och dalbanan (på storbild) innan det blev dans på torget/scenen till Marcus och Martinus låt ”Electric”.

PÄRLAN

Uppstart

Detta läsår delade vi upp Pärlan i två grupper, Björnar och Kaniner. Gruppindelningen har bidragit till att rusta barnen för att utforska miljöerna i sin egen takt. Barnen ges där utrymme att se och möta varandra. Barnen har blivit mer självständiga i tambursituationerna etc. Det blir ett större lugn för barn och pedagoger vid alla rutinsituationer, spontant och vid planerade aktiviteter. Det är hanterbart och vi har kunnat göra fler spontana och planerade utflykter än tidigare. Pedagogerna kan ge varje barn mer fokus.

Alla Pärlanbarn var aktiva och deltog engagerat i förskolans gemensamma uppstart för projektet.

Inspirerande lärmiljöer

Vi gav barnen möte med rör i projektrummet: Barnen upptäckte effekten som sker när bollar och bilar rullar genom lutande rör.
En ratt fanns att utforska och vi såg barnen upptäcka att det går att snurra på saker som t.ex. bilratten, hjul på dockvagnar och cyklar.
I mötet med musiken såg vi att barnen är väldigt rytmiska och verkade gilla att röra sig till musik. De klappade takten, skakade maracasägg, dansade och rörde sig i takt. Sång/dansfavoriten blev ”Dansa lilla nallebjörn”.

Vi gav barnen möjligheter att genom promenader i samhället möta samhället och få syn på det som rör sig i Götene. I vårt arbete med barnen satte vi ord på olika rörelser och riktningar som barnen upplever, ex bussar, flygplan, vindens rörelser i träden, egna rörelser mm.

Under läsåret har Pärlans ledord varit ”SKYNDA LÅNGSAMT!” Alla skall få möjlighet att delta i sin egen takt och efter egen förmåga. Därför har vi upprepat flera aktiviteter många gånger. I starten av projektet sökte vi rörelse på olika sätt i vår närmiljö. Barnen fick uppleva rörelse konkret: upp/ner, runt/runt, framåt/tillbaka och på lutande plan etc.

Vi besökte den stora lekplatsen på Vikingagatan för att se och uppleva vad som kunde röra sig. Barnen gillade karusellen, som gick runt, runt, runt. Vissa barn förstod med en gång hur tekniken fungerade och hur de skulle få fart på den.

Barnen provade även gungbrädan. Efter guidning av pedagogerna lärde barnen sig hur de skulle göra för att skjuta ifrån med fötterna och få fart. Barnen utmanade sig själva motoriskt genom att klättra i klätterställningarna och rutscha ner för kanor.

Fysisk rörelse har följt med som en röd tråd genom hela läsåret för båda grupperna på flera olika platser. För de yngsta barnen har utmaningen varit att gå och gå på olika underlag och långa och korta sträckor. De har varit nyfikna och utforskat gungorna, samt lärt sig att hålla balansen på gungdjuren.

Barnens personliga motorik har tränats mycket genom att klättra, åka rutschkana, balansera på inomhus på ”stenarna”, öva på att gå. De stora mjuka cylinderformade sittpuffarna har rullats i korridoren, staplats på höjden/rivits/staplats på nytt av barnen. Det har varit mycket skratt och glädje!

Kaninerna har varit en hel del i rytmikrummet och spelat med instrumenten: triangel, maraccasägg, maraccas, och tamburin. Vi har fortsatt att utforska projektorn och musikrummet. Vi använde oss av appen ”akvarium live”, både på storbild och sedan vinklade vi projektorn ner i golvet. Vi såg att barnen tyckte att detta var spännande, och vill gärna vara nära, känna, skratta och få bekräftelse från oss pedagoger på det de såg.

Vi upplevde att barnen är väldigt rytmiska, tyckte om musik och rörelse. Alla uttryckte sig på olika sätt. Vi satte upp en stor spegel (ca 1,30 X 2,0m) i rummet och tillförde material, ex sjalar och rytmikinstrument.

Barnen har dansat och rört sig i förhållande till sina spegelbilder och verkligen spanat in hur de ser ut. Vi har spelat på rytmikinstrument och lyssnat till musik under tiden. Barnen har själva efterfrågat att få dansa till musik och vi har haft morgondans nästan varje morgon.

Vi har gett barnen möte med rummet på många olika sätt vi har släckt ner och gett barnen ficklampor att utforska med. Det blev en helt ny dimension att lysa in i spegeln och se vart ljuskäglan tog vägen. De yngsta upptäckte att ljuspunkten förändrades om de höjde/sänkte lampan mot golvet. Vi har också kört Bamsegympa.

Vi har sett att vi och barnen använt detta rum under hela dagarna. Antingen tittar man sig själv i spegeln, gör rörelser och grimaser, eller så har vi satt på olika slags musik, och barnen har rört sig till musiken. Detta rum har blivit en mycket attraktiv lärmiljö.

Närmiljö

Under året har vi gått på promenader i olika terräng. Barnen har fått gå för att bl.a. utmanas fysiskt och träna balansen. Vi tog en promenad bort till Göteneån för att se om vi såg någon rörelse. En and simmade runt, så fort vi fick fram brödet för att mata den kom det genast fler änder. De plaskade och fladdrade mycket.

Björnarna har varit ute i samhället och tittat på olika rörelser, åkt rulltrappa och hiss.

Vi har mött ”skogen” bakom Liljesten och låtit barnen få utforska terrängen där. Barnen fick gå i ojämn terräng, huka sig under snår och smyga på stigar. Det gav ordentlig balansträning. Vi samlade kottar och fikade med frukt.

Vi promenerade/åkte vagn till gympasalen för att göra ett första besök. Barnen fick springa, hoppa på tjockmattan, sparka/rulla bollar och följa linjer m.m. Alla barnen var väldigt positiva och fascinerade av rymden.

Lärande möten – interkulturellt

Barn i olika åldrar har mötts i lekar, ex bygga med våra balansstenar.

I vår ateljé har vi gjort syskonmålningar. De äldre barnen från Rubinen/Diamanten bjöds in för att måla tillsammans med sina yngre syskon. Barnen fick välja flaskfärg själva. Det var spännande att se/höra kommunikationen syskonen emellan eftersom den skiljde sig åt en del. Några av de äldre barnen pratade med sina yngre syskon under hela aktiviteten medan andra knappt pratade alls. Känslan var att barnen tyckte att det var högtidligt och att en del blev tagna av stunden.

Uttrycksformer – Hundraspråkligheten

Vi har mött barnen på deras nivå och har på så sätt kunnat höra och se hur de tar sig an och utforskar språket. Genom att "ordbada" barnen, benämna vad vi gör och vad de ser så märker vi att de utvecklar sitt språk och utmanas att prova igen och igen (t.ex. begrepp som upp/ner/runt – vid rutschkana/gungbräda/karusell/hiss/rulltrappa).

Vi har lyssnat mycket på musik och dansat tillsammans. Vi har mött musiken med rytmikinstrument och med ringlekar. Vi har gett barnen tillgång till utklädningskläder, vi har lekt och dramatiserat tillsammans med hjälp av danslekar.

Med hjälp av projektor och storbild har vi skapat en optisk illusion som barnen har kunnat se sig själva i flera lager. Barnen utforskade och fick syn på sig själva i flera dimensioner. Barnen var väldigt fokuserade; Vart hamnar jag i rummet?

Vår ateljé har fortsatt utvecklats utifrån vad barnen har tyckt varit roligt att göra.
De möter materialet ”här och nu” och många gånger. Vad kan jag göra med materialet och vad gör materialet med mig? Vi gjorde spök- och pumpamålningar genom att göra avtryck av händer och fötter.
Barnen har lärt sig att ta hand om materialet genom att utforska. De står länge vid vattnet och rengör penslar och burkar, ser färgen rinna ner i avloppet, målar sig själva etc.

Delaktighet och inflytande - barnens rättigheter

Under läsåret har vi använt ”spegelrummet” som ett reflektionsrum tillsammans med barnen, där har vi projicerat upp bilder/filmer från våra promenader och andra aktiviteter. Vi har samtalat om vad vi har varit med om. Vi finns nära barnen hela tiden och har därför lätt för att snappa upp barnens tankar och funderingar Barnens flesta antydningar har kommit via kroppsspråk/mimik.

RUBINEN

Uppstart

Efter den gemensamma projektstarten i huset delades barnen in i små grupper där de fick dela med sig av sina kunskaper, erfarenheter och tankar kring vad som är rörelse.
Ordet rörelse som begrepp började pedagogerna använda ofta och det tog inte lång tid förrän barnen använde ordet rörelse i sina upptäckter av olika slag.

Lärande möten-interkulturellt

Barnen har genom vårt projekt rörelse fått möjligheten att träffa personer utanför förskolan. På en promenad fick några barn syn på ett vindkraftsverk som de uppmärksammade genom att de såg bladens rörelse på vindkraftverket. Ett stort intresse och nyfikenhet skapades hos några av dem. De fick utifrån sina egna kunskaper och erfarenheter ställa just de frågorna som de var nyfikna på. Detta skedde i form av brevskrivande till en person som jobbar med vindkraftsverk.

Berättarpåsarna som vi använt oss av gjorde att barnen fick tänka till om vad som är en rörelse och vad som rör sig hemma hos dem själva.

Några barn gjorde studiebesök på en grävmaskinsfirma utifrån deras stora intresse. De pratade och ställde frågor med de som jobbade där. Barnen tog till sig mycket kunskap som de sedan använde sig av i sin lek på förskolan. Personalen på firman visade ett stort intresse för barnen och de fick se och höra vilken kunskap barnen bar på. Ett av barnen kände till att en grävmaskin måste ha en rototilt för att skopan på maskinen ska kunna röra sig.
I projektet rörelse och arbetet kring cyklar har barnen haft många olika lärande möten. De har träffat människor ute i samhället som de har fått berätta för vad de intresserar sig för med cyklar. I affären där de säljer cyklar har barnen fått samtala och berätta vad de vet, och personalen har visat dem olika cyklar och tillbehör som är bra att ha. Barnen har också visat varandra bilder på sina egna cyklar och berättat och ställt frågor till varandra där ser vi tydligt

ett lärande mellan barnen. Barnen har också lärt känna en rollfigur vid namn Movement där de har fått berätta och ställa frågor om just cyklar.

Uttrycksformer- Hundraspråkligheten

Barnen har fått uttrycka sig på många olika sätt i vårt projekt rörelse. Eftersom de började att uppmärksamma det som rörde sig av vinden och blåsten utanför fönstret lät vi dem utforska luft på olika sätt. De blåste färg med sugrör efter att de hade funderat på om de själva hade någon luft. Ett barn såg också att trädet rörde sig när det blåste men bara där uppe på trädet och inte på stammen. Då fick barnen använda sig av en fläkt för att blåsa på varandra och se vad på kroppen som rörde sig. De märkte snabbt att håret rörde sig av blåsten.

Barnen och föräldrarna skapade olika vindspel som hängdes upp ute i träden på gården. Barnen påpekade ofta att de rörde sig då det blåste.

Några av barnen visade stort intresse för dans och gymnastik. Detta ledde till att barnen fick uppleva rörelse med hjälp av sin egen kropp i form av olika danslekar och gymnastik. De fick prova att röra sig till snabb musik och lugn musik. De rörde sig i en hinderbana där flera barn berättade hur man skulle göra med sin kropp och rörelser för att komma vidare. Vi ser en stor utveckling hos barnen i kroppsuppfattning och rörelseglädje.

Under året har barnen fått uttrycka sig i form av tecknande och målande vid flera tillfällen. Hur ser en cykel ut i detalj? De har tittat på en riktig cykel som vi haft stående i vår miljö på förskolan och tecknat av den. De har använt sig av ljusbordet för att rita, och lägga mönster efter en cykelbild. De har också fått möjlighet att använda sig av olika sorters material i sitt skapande av cyklar, några exempel är aluminiumtråd, pärlor, garn, lera, piprensare. Detta material har vi använt för att utmana barnen vidare i sin kreativitet.

En del barn behöver praktiska utmaningar för att lättare kunna uttrycka sig, därför har barnen också fått använda sig av cyklarna på gården. De har lekt med cyklar i miljön med en cykelverkstad, där har vi tydligt sett och hört deras nya och gamla kunskaper komma till uttryck. Barnen har pratat mycket om ekrar och att hjulen snurrar.

Ett sätt att leta rörelse på har också varit att barnen har använt sig av kameran där de själva valde vad de skulle fotografera. Bilderna gjorde att de kunde uttrycka sig genom sin bild och berätta för varandra. Vi såg en läroprocess i att barnen med tiden förstod att de kunde välja ut ett bestämt motiv att fotografera. De visade en vilja och glädje över att fotografera.

Barnen har fått upptäcka och utforska rörelse genom vattenlek. Pedagogerna har satt ord på olika rörelsebegrepp som barnen har tagit efter i vattenleken, så som rinna, hälla snurrar, vågor mm

Delaktighet och inflytande - barnens rättigheter/ Jag Vi-kopplat till jaget

I början av läsåret fick föräldrarna möjligheten att skriva ned något som deras barn visar intresse för. Det tillsammans med vad barnen intresserat sig för på förskolan gjorde att vi startade upp några intressegrupper: Gympagruppen, maskingruppen och vindkraftsgruppen. Barnen visade stort engagemang och delade med sig av sina kunskaper och erfarenheter till varandra. Barnen i de olika grupperna hade många idéer och förslag på vad och hur de skulle/ville göra. I gympagruppen fick de dela med sig av sitt intresse till övriga i form av en planerad gympalektion.

Barnen har haft inflytande i våra miljöer då de flertalet gånger kommit med förslag på lekmiljöer. Några exempel har varit maskinpark i sandmiljö, minionvärld, cykelverkstad med tillhörande duschar och hotell.

Inspirerande lärmiljöer

För att utforska vinden och blåsten tillsatte vi fläktar i vår lekmiljö där barnen fick möjlighet att se och känna blåsten. Spiraler och plastband hängdes upp i taket där barnen kunde se hur det rörde sig.

Vi har satt upp barnens dokumentation kring berättarpåsarna på väggen, där har vi många gånger sett och hört hur barnen pekar, visar, och berättar för varandra. Vi ser att projektet lever vidare och ständigt är aktuellt för barnen genom dokumentationen som finns tillgänglig för dem.

Vi har lånat inspirerande böcker som passar i de olika lekmiljöerna.

En öppen ateljé har stått till barnens förfogande under större delen av dagen, där olika material och inspiration har lockat till att vara där och skapa.

En cykelverkstad öppnade där barnen kunde leka, upptäcka och lära sig mer om cyklar och dess delar. I leken med cykelverkstad använde barnen alla de begrepp de kunde och lärt sig i projektet

Närmiljö

Barnen har regelbundet besökt biblioteket där ser vi att barnen har förstått vad man ska göra på ett bibliotek. Vi märker att barnen kan orientera sig i samhället och hittar till de platser som vi besöker vid flera tillfällen.

Vi upplever att barnen känner att de är en del av samhället, flera barn säger ofta att de bor i Götene kommun. De vet vart skolan ligger och idrottshallen, Ica, Netto, vårdcentralen mm. Vi har gjort många promenader till ängen och lekplatsen där vi tydligt sett att barnen vet vart och hur vi ska gå.

Som en del av cykelprojektet har barnen varit ute på en cykelpicknick i vårt närområde. De cyklade på cykelvägar och valde själva vilken väg de skulle ta.

DIAMANTEN

Uppstart

Vi har kommit igång med projektet genom att lyssna in barnen och bjuda på rörelser i miljön. Vi har benämnt och uppmärksammat barnen när de pratat om rörelse på olika sätt. Vi har tillfört material och upplevelser som inspirerat. Barnen har utforskat rörelse genom promenader i Götene och i skogen. Pedagogerna har ställt frågor kring rörelse och uppmärksammat barnen på rörelse i de miljöer vi vistats i. Redan tidigt i projektet har tecknandet/ritandet varit ett viktigt verktyg för barnen att uttrycka rörelse på. Ateljén har utvecklas och varit navet i verksamheten. Förskolans modersmålsstöd har varit delaktig i projektet och varit en förutsättning för att inkludera alla barn.

Lärande möten

Lärande möten blir möjliga i ett arbetssätt som grundar sig i lyssnande, respekt och delaktighet. Här kan lärande möten ske mellan barnen, mellan barn och pedagoger samt mellan förskolan och samhället.

Det har funnits ett intresse hos barnen att röra sig i samhället och möta olika människor. Detta intresse utvecklades under förra årets projekt och har visat sig tydligt även i år. Ett exempel var barnens utställning i centrumhuset där barnen var mycket intresserade av att ta kontakt med människor och visa sitt arbete. Vi upplevde att barnen visade självförtroende och stolthet i situationen.

Lärande möten sker i alla miljöer på förskolan, i lek, skapande och socialt samspel. Vi pedagoger har arbetat aktivt med gemensamma upplevelser och angelägenheter för barnen att mötas i. Fantasi och fakta har fått mötas och utmanat barnen vidare.

Diamantens barngrupp har under hösten blivit uppdelade i två grupper, Vinden och Vågen. Gruppernas namn är kopplade till rörelseprojektet och barnen har fått jobba med begreppen Vind och Våg genom upplevelser och olika uttrycksformer. I dessa mindre barngrupper finns goda förutsättningar till lärande möten mellan barnen. De mindre grupperna har skapat större möjligheter till ett gemensamt fokus och därmed tillfällen för barnen att mötas, samtala, reflektera och lyssna till varandra.

Under året har barnen fått möjlighet att mötas över grupperna och berätta för varandra om sina respektive projektarbeten. Samtidigt har respektive grupps arbete inspirerat den andra gruppens barn genom spår i miljön. Ett projekterande arbetssätt ger barnen förutsättningar att följa sin kunskapsutveckling. Kunskapandet är en process som görs synlig över tid i olika former av dokumentationer och i mötet med varandra tas processen vidare.

Vår rörelse i närmiljön har bidragit till många möten med samhället, både spontana och planerade. Vi har upplevt att samhället ser barnen som en tillgång och uppskattade samhällsmedborgare. Kommunen bjöd in barnen för att utsmycka dess miljöer och företagare och polisen har visat uppskattning för förskolans insatser i samhället.

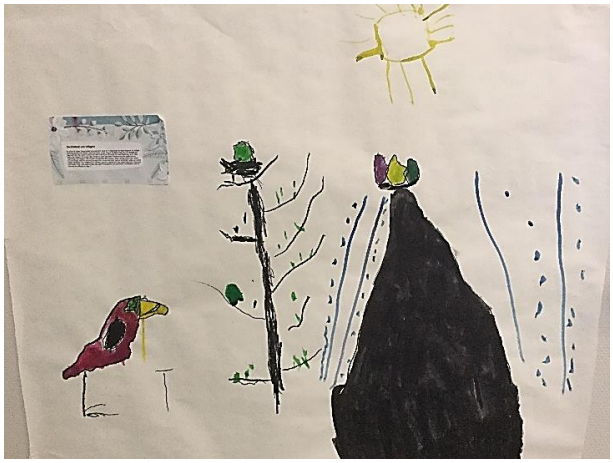

Uttrycksformer-hundraspråklighet

Vi ger barnen rätten att få ett språk för att kunna mötas och lära. Hundraspråkligheten stärker barnens språk.
Vi ser, tar tillvara på och utmanar barnens förmågor, samt låter dem utveckla dem.
Hundraspråkligheten bidrar till att alla får uttrycka sig på ett eller annat sätt och just skapande/målningar kan hjälpa de med ett begränsat språk eller annat modersmål att få uttrycka sina tankar.

Under projektets gång har vi pedagoger erbjudit barnen en mängd olika språk och uttrycksformer för att utforska, bearbeta och göra projektet till sitt. Med hjälp av rörelse och dans har vi gestaltat fåglar som varit ett starkt spår i projektet. I vår ateljé har vi arbetat med teckning, måleri, vi har skapat med tredimensionella material på papper, vi har byggt ett berg till isfågeln med olika material och tekniker. Sagan om Isfågeln presenterades även som en massagesaga där barnen fick göra rörelserna på varandras ryggar.

Rörelselekarna som vi lärt oss och lekt tillsamman har bearbetats och förståtts med hjälp av barnens eget bildskapande. Vi har tillfört faktaböcker och filmer kopplade till de olika miljöerna. Genom att projektet har varit levande i alla miljöer har det funnits olika uttrycksformer som lockat och tilltalat varje barn. För flera barn har denna variation av material varit en nyckel till att fokusera och ta till sig projektet. Barnen har fått skapa egna berättelser och de har skapat fåglar av en mängd olika material, allt från lego till lera.

Många barn har också fått möjlighet att uttrycka sig inom projektet på sitt modersmål. Att få uttrycka sina tankar, upplevelser och idéer, också på sitt modersmål, ser vi som en del av ett hundraspråkligt förhållningssätt.

Delaktighet och inflytande

Delaktighet och inflytande handlar om att fånga upp det som är meningsfullt för barnen och att ge gemensamma upplevelser – så skapas ett vi och en gemensam referensram. Vi kan aldrig förutsätta att alla barn har samma referenser eller erfarenheter av något. Delaktighet och inflytande måste alltid handla om en strävan hos oss pedagoger att ge möjlighet för att alla barn att kunna ta till sig och vara delaktiga i ett arbete.

En lärdom är att vi behöver ge tid och olika sätt att möta och förstå det vi arbetar med. Det är värdefullt att stanna upp men även gå tillbaka eller utforska djupare.

I projektets uppstartsfas gav vi pedagoger inspiration till barnen samt möjlighet att reflektera kring rörelse. Samtidigt följde vi och reflekterade över vad som fångade barnens intresse. Vi såg tidigt att många barn hade ett stort rörelsebehov och tycker om att leka i rörelse. I vår miljö på förskolan utformade vi därför ett rörelserum där barnen kunde röra sig till musik, använda projektioner (bild, video) och attribut. Vi upptäckte också att barnen är intresserad av att titta på olika rörelser och att härma dem. För att ta tillvara på detta intresse, och samtidigt skapa en mer inspirerande lärmiljö fick barnen skapa sin egen siluett utifrån en rörelse de själva valt. Både silouetterna och foton på barnen och deras rörelser sattes upp i miljön. Det blev många samtal mellan barnen kring, mycket härmande och många skratt.

Vi bjöd in barnens föräldrar i deras barns intresse för kroppens möjlighet till olika rörelser. Vi ville skapa möjlighet för föräldrarna att vara delaktiga i vårt projekt. Med start på höstens föräldramöte bad vi föräldrar, ensamma eller tillsammans i olika konstellationer, göra två rörelser som vi fotade och satte ihop till en film. Filmen gavs tillbaka till barnen som uppskattade den och i slutändan skapades en film där flertalet av föräldrarna och även en del syskon rör sig på olika sätt. Vi spelade även in en film med barnens rörelser som visats för föräldrar och övriga barn på förskolan.

I slutfasen av projektet lät vi barnen reflektera över några av årets upplevelser med hjälp av bilder. De var uppdelade i smågrupper tillsammans med en pedagog. Det blev en tillbakablick men också ett kvitto på vad som varit viktigt för barnen och vad de tagit med sig för kunskap.

Inspirerande lärmiljöer och närmiljön

Under hösten försökte vi att skapa miljöer där materialet kunde kopplas till rörelse på olika sätt.

Vi hade kulbanor av färdigt material som barnen kunde konstruera med och dessa kompletterades med legobanor och egenbyggda banor av kartong. Det skapades även en stor träkulbana som aktiverade hela kroppen samt byggde på samarbete mellan barnen.

Experiment och utforskande av olika luft- och vattenrörelser gav barnen erfarenhet av att de kan påverka och förändra rörelser genom att ändra förutsättningarna.

Projektorn har varit ett viktigt verktyg som använts i samband med dans, till inspirationsbilder i leken samt vid tillverkningen av våra rörelsesiluetter.

Skogen har haft stor betydelse för projektet och varit en framträdande lärmiljö. I uppstarten av projektet fick alla barn frågan kring vad som rör sig i skogen. De fick reflektera över detta med hjälp av papper och penna. Arbetet fortsatte sedan på förskolan där bilderna kopierades, arbetades med ytterligare och barnens tankar dokumenterades av oss pedagoger.

”Fågelspåret” som varit en del av projektet har kopplats till och utvecklats på våra besök i skogen.

Vi ser tydligt att barnen inspireras av det som finns i vår miljö som exempelvis bilder och böcker. Vi pedagoger utvecklas hela tiden i att ta tillvara det som barnen upplever och är med om. Vi lyfter fram det i miljön på olika sätt och vi erbjuder ofta barnen att skapa kring det. Det blir tydligare och tydligare för oss hur miljön inspirerar och stödjer barnen i deras utforskande och lärande. Vi ser miljön som den tredje pedagogen i vår verksamhet.

PROJEKTAVSLUTNING SKATTKISTAN

I mitten av april gjorde vi ett gemensamt avslut av projektet på Skattkistan. Varje hemvist fick en stund på förskoletorgets scen. Barnen på samtliga hemvister tog stor plats i denna avslutning, i film och annan dokumentation över projektet men också fysiskt på scenen. Vår projektkaraktär ”movement” var inbjuden som gäst för att få se hur vi på olika sätt arbetat med rörelse. Det var framför allt vårens spår i projektet som alla fick ta del av genom dans, drama, massagesaga och sång. Vi kände att vi ville att det skulle vara, och att det också blev, barnens avslutning. Det som varit viktigt för barnen var det som lyftes fram. Ett gemensamt projektavslut gav igenkänning, glädje och känsla av gemenskap och delaktighet samt dessutom en stund av reflektion.

PEDAGOGERNAS PROCESSER 2017/2018 SKATTKISTAN

Utifrån ett projekterande arbetssätt- Kopplat till normer och värden.

Hur har vi som pedagoger förändrats och utvecklats detta läsår?

Tryggare med arbetssättet

Vi alla känner oss tryggare i arbetssättet.

Vi har lärt oss:

- att släppa taget
- följa upp nya spår som barnen har
- ha is i magen
- våga släppa kontrollen
- inte forcera fram något
- skynda långsamt
- låta barnen gå in på djupet
- skapa förutsättningar för att alla får möta projektet på olika sätt
- gå in i, men också gå utanför och ta vara på det som sker där
- tillåta sig själv eller en kollega att stanna kvar i något med några barn
- att köra saker parallellt
- vila lite när det verkar avta och så kommer något som vi kan utveckla

Vi har en tilltro till oss själva och varandra i projektet
Vi har en tilltro till barnen. Barn kan mer än vi tror.
Det kompetenta barnet, de små kan så mycket, man ser vad de är intresserade av.

Det har blivit ett naturligt arbetssätt.

Kollegialt lärande- mötesplatser

Man lär sig tillsammans med barnen hela tiden. Man får nya insikter tillsammans Det finns inget som är omöjligt, man går in med ett öppet sinne. Det finns en glädje tillsammans.

Vår reflektion och den tiden, det kollegiala är och ger mycket till oss. Vi har lärt att tänka till innan vi kör på. Vi tänker till, tänker nytt och inkluderar. Vi har lyft fram allt i ljuset, lärt oss att tänka normkreativt och försöker göra vårt arbete mer inkluderande i vårt arbetslag.

För alla har det gjort skillnad när man har fått vara med på reflektionerna. De som är nya upplever att de lärt sig massor som nya genom att iaktta alla andra. De upplever att alla är bra på att lära ut och att de lärt känna sig själva mer när de är mitt i arbetet här.

De säger; -Jag har tur som lär av er inför att jag ska läsa. Jag är glad för att jag hamnat här. Detta är nytt, jag har inte jobbat på det här sättet förut. Nu känner jag att bilden som utbildningen gav stämmer. Reflektionen är ny, att där mötas alla pedagoger, i den lär vi känna barnen och kan möta upp deras intresse. Det ger oss alla en möjlighet att utvecklas.

Vi har alla fått tänka till; Vad är en norm för mig. Vi har i det kollegiala lärandet fått syn på att vi har olika normer, nu ser vi olikheterna. Det är spännande och roligt. Vi upplever att vi har utvecklat vårt öra och öga mer för barnen. Vi har haft samma grupp under en längre tid, vi har sett och hört allt. Vi känner dem väl och har kommit dem nära och de har kommit närmare oss. Små grupper ger oss tid att möta barnen.

Projektets process

Projektet startar vitt på hösten och smalnar av under våren.
Vi tillför något till barnens intressen för att på så sätt vidga deras intressen.
Vi som pedagoger tillför det vi har med oss till barnen.

Vi följer barnet, det är spännande och lockande att se vad det lilla barnet kan göra och se progressionen i det.
I promenaderna har vi sett vad de är nyfikna på och låtit dem få utveckla det.
Vi började med rörelse och kom till cyklar, det var ett test att gå in mer på djupet.
Vi går in i det ännu mer.
Vi gör om och om igen och fördjupar för dem som hängde med på det första gången.
Vi har vågat fördjupa och ta det från olika håll, ännu mer i år.
Vi gör samma sak på flera sätt, från olika håll för att ge en djupare förståelse.
Det har varit intressant att utmana barnen att prova nya saker, väcka deras stjärnögon.
Vi jobbar vidare för att vidga deras förståelse.
Vi ger barnen möjlighet till olika sätt att få uttrycka sig och bli delaktiga.
100 språkligheten fick en kick med hjälp av Lollo.
Allt kan förändras det kan bli mer och fördjupas även i miljöerna.

Vad var det som påverkade det, vilka insikter har djupnat?

Vi kände varandra när vi startade förskolan. Det är vår förskola, drivet har hållits igång. Först tänkt vi soffor, innan vi skulle flytta in, vi ritade in vart sofforna skulle vara. Nu är det inte många soffor kvar. Vi har gjort en resa tillsammans. Camilla Tempo sa att det kunde ta 6 år innan man landar, det kändes så länge när hon sa så. Men hon hade rätt. Vi är stationära, det är inte så många som slutat och det har inte kommit till så många, vi har på så sätt

kunnat fortsätta den process vi startat tillsammans. Föreläsningarna och litteraturen vi har haft i år har legat så rätt i de processer där vi befinner oss. Lena har en viktig roll på förskolan och i dess utveckling. Det var ett stöd för oss att vi fick hjälp med reflektionerna i början. Nu skriver alla reflektionsprotokoll och delutvärderingar. Reflektionen har varit viktig för att veta vart det ska ta vägen. Dokumentation med bilder och texter har hjälpt oss att få syn på och kunna backa bandet. Miljöerna har blivit viktiga. Nu ser vi att vi skulle behöva tid att hålla efter våra pedagogiska miljöer. Vi ser vinning i att ha dem uppdaterade direkt efter reflektionen och att hålla efter dem.

Rotation betyder att vi är kvar i huset, men roterar och på så sätt blir vi måna om alla hemvister.
Vi har många olika små grupper i vår organisation, det engagerar många pedagoger. Vi som pedagoger har en tillit till varandra, vi litar på varandra och vi tycker att alla gör ett bra jobb. Om man är borta, så känner man att man har tillit till de som är kvar, det bär. Det finns inga bromsklossar här, det skapar en arbetsglädje. När någon har en idé säger vi kör. Vi har alla barnen för ögonen.

Vad har ni lärt er om rörelse?

Vi använde begreppet rörelse hela tiden och barnen sa; - Kolla det rör sig.
Barnen påvisade rörelse när vi gick till skogen och de sa; - det här är rörelse.
När vi gick till ängen snappade de vindkraftverk som en rörelse och pekade på det, eller när de fick syn på toalettspolet, att det rör sig. De uppmärksammade att trädet rör sig där uppe, men inte där nere.
Jag har lärt mig ett nytt ord- Rototilt. Det var en fyraåring som lärde mig det om en rörelse grävskopan kan göra.
Vi har tänkt mer; Vad rörelse är och vad som rör sig.
Vi fotograferade björken och följde den, det är faktiskt också rörelse.
Det är så mycket som rör sig.
Man skulle kunna göra mer kopplat till rörelse. Vi skulle lätt kunna ta det vidare mer.
Hur kan vi förvalta det i övergångarna så att barnens kunskap och processer förs vidare? Hur kan ex ”cykeln” komma in i diamanten.

Hur har barnen fått utforska rörelse kopplat till de hundra språken?

Genom skapande, vi har skapat med många olika material och tekniker.
Genom att måla-penselns rörelse, genom att arbeta med lera
I Rörelserummet, i gymnastiken och i backen har barnen mött och gjort rörelser Barnen har dansat, haft gymnastik, hoppat, provat hinderbana åkt pulka

Barnen har mött rörelse via teknik de har blåst med sugrör, mött vatten, fläktar, lutande plan och kulbanor och fått prova att sätta igång rörelse.
De har inspirerats genom att få se på olika faktafilmer om ex rymdresor.
I samhället har vi mött rörelse via hissar, rulltrappa och mitt i naturen.

Hur har barnen förändrats i att uttrycka rörelse i förhållande till i höstas? Vad ser vi för fördjupning i det?

De är mer uppmärksamma nu, de pratar inte på samma sätt om rörelse. De vet vad begreppet innebär. De har en större förståelse för när rörelse sker.
Berättarpåsen var en vinst att ha. Där fick alla tänka till om vad som rör sig. Barnen hade med sig en del oväntade saker, exempelvis dockan och ljuset. Det blev ett fint samarbete med föräldrarna. Det var tydligt att greppa för dem, bättre än sommarminnet. Delaktigheten blir konkret för alla kopplat till en påse att stoppa med sig något i. Kan påsen vara en hjälp då den ska fyllas med något när man tar hem den.
De berättade på sitt eget språk och Taher översatte. Taher kan hjälpa oss att inkludera barnen. De blir delaktiga för att vi har Taher.
Vi har visat film från berättarpåsen i samtalen med föräldrarna, det kändes bra att koppla tillbaka till dem.

Vad tar ni med in i nästa projekt?

Arbetssättet och tanken inför. Vi är mer förberedda genom att vi bestämmer projektet innan.
Ta med fördjupning som rubinen gjort efter att man sett vad de är intresserade av.
Använda ännu mer uttryckssätt, vad kan man tillföra.
Vänta in barnen men ändå ge något först. Man måste komma igång med något.
Sätta projektet efter preprojektetstiden.
Starta vitt och utvecklingsbart för att sen smalna in senare, inte för smalt först.
Starta upp ihop och avluta tillsammans, varje hemvist tar in det vi är och gör.
Vi skulle behöva tid att hålla efter våra pedagogiska miljöer. Vi ser vinning i att ha dem uppdaterade direkt efter reflektionen och att hålla efter dem.
Möten med samhället, det har vi kunnat för att vi har fått möjlighet att ha små grupper och de pengar vi fått har bidragit till det.
Kan vi mötas mer i projektet via hemvisterna?
Kan vi göra något som alla bygger på och skapar tillsammans ute. Hitta gemensamma aktiviteter ibland. Det var en bra mötesplats att göra syskonmålningarna som vi gjorde ihop.
Fortsätta att arbeta med normer och värden och föra diskussioner om traditioner och högtider.

KOMPETENSUTVECKLING SKATTKISTAN OCH MIKLAGÅRD

FÖRELÄSNINGAR

Anne-Marie Körling -"Förhållningssätt och bemötande med språket"
Susanna Anderstaf - "Under samma himmel - med olika horisonter"

KOLLEGIALA LÄRMÖTEN

Friends
ABC kurs
Barn i samspelsvårigheter
Studiebesök vid en förskolas utemiljöer
Handledning av ateljerista
Dialogmöten med politiker, högskola- Presentera vår verksamhet

LITTERATUR

Normkreativitet i förskolan av Karin Salmson, Johanna Ivarsson
Artiklar om normer i tidningen Förskolan
Den inkluderande förskolan av Pia Håland Anveden
Formulera

REFLEKTION

Fortbildning och litteratur har varit kopplat till hur vi är i vårt förhållningssätt och hur det påverkar alla barns möjlighet till att bli inkluderade och som påverkat oss i vårt arbete i barngruppen. Vi har blivit utmanade i vårt sätt att tänka och att agera och förändra vårt handlande. Vi tänker och agerar på nya sätt. Ett exempel är att vi lyfter fram ”glasruteord” i miljöerna så som frost, energi och domherre.

Vi har tagit fram litteratur i alla miljöer. ”Varför har vi inte tänkt på det förut.” Vi har fått nya tankar i hur vi kan koppla ihop litteraturen med miljön och ge barnen fler verktyg i sitt lärande och utforskande.

Efter inspiration och stöd av ateljeristan har vi förändrat vårt arbete i ateljén. Det blev en skjuts I rätt riktning. Om vi ger barn större möjligheter och verktyg ser vi att barn kan. Deras förmågor i skapande har utvecklats. Vi ser att de ritar mer detaljerat. Vi har fått mer redskap till att ge dem rätt förutsättningar, de har fått verktyg.

”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap”(Lpfö 98/10).

I och med att vi gick ABC-kursen (alla barn i centrum) har det lett till diskussioner som gör att vi får syn på vårt förhållningssätt. Vi har fått utrymme att diskutera vart våra gränser går. Vi har fått verktyg att stötta varandra och kunna lyssna in varandra. Det blir nya tankar och vi har ändrat vårt tänk och vårt förhållningssätt.

Gruppdiskussionerna i samband med föreläsningar och inläsning av litteratur har gjort att vi lyft till ytan de normer som är. Litteraturläsning över året blir bra att ha något att samtala om. Kvällen ikväll att inbjuda och berätta om vår förskola det här står vi för är en del i vårt utvecklingsarbete i år. Vi har lyft hur välkomnande vi är efter att vi lyssnat på föreläsningen av Susanna

”Men erfarenheten är att om traditionerna som finns i förskolan inte granskas och synas utifrån ett normkritiskt perspektiv, fortsätter vi att upprätthålla normer som osynliggör vissa barn och därmed exkluderar, istället för att hitta sätt att inkludera barnen:” Normkreativitet i förskolan (Salmson, K. & Ivarsson, J. s. 288, 2015)

Vi märker att vi har blivit mer medvetna om hur vi som vuxna agerar. Vad har vi för normer i vår förskola? Normer påverkar vårt förhållningssätt oavsett om de är uttalade eller inte. Vi behöver inte göra lika men det är viktigt att vi är medvetna om vilka effekter våra handlingar får.

Vi har blivit utmanade i att presentera vårt arbete inför politiker och högskolor. Det har gjort att vi fått syn på vårt arbete och andras arbete. Vi känner en stolthet över arbetet på förskolorna i kommunen och ser förskollärare som är kompetenta och skickliga föreläsare.

När vi blickar tillbaka och ser över all kompetensutveckling så finns det en röd tråd genom läsåret, det hänger ihop. Det har varit relevant. Det har varit kopplat till det vi gör. Vi har haft lätt att omvandla det till praktiken.

SAMMANFATTNING

Projekt Rörelse Miklagård och Skattkistan

Vi ville ge barnen möjligheter att försöka förstå rörelse. Barnen har fått många möjligheter att förstå och utforska rörelse på olika sätt. De har fått möta rörelse kopplat till den egna kroppen och ting i rörelse. De har mött rörelse via fordon, maskiner, djur och människor i samhället. I utforskandet har barnen mött rörelse i nya sammanhang och miljöer. Vi upplever att barnen har fått ett rikare språk och nya begrepp att förstå sin omvärld. Vi har upptäckt nya lärmiljöer i samhället samt skapat lärmiljöer på förskolan kopplat till projektet.

”De idéer, tankar och handlingar som uppstår i mötet med den pedagogiska miljön, gör att barnen blir medskapare av nya kunskaper och de tar därmed aktiv del i sin lärprocess.”
Kreativitet och barns lärande (Emriksson, B. s.75, 2017)

Det vi ser är att barnen väldigt tidigt i projektet uppmärksammade rörelse och använde begreppet. Vi har sett att barnen blev nyfikna och ville veta mer. De ställde frågor och ville veta hur saker fungerar och hur det hänger ihop. Vi upplever att barnen uppmärksammar rörelse och att det även avspeglar sig i samtal och aktiviteter hemma och i andra sammanhang. Det har skapat ett engagemang hos barn och föräldrar tillsammans. Både sådant engagemang som pedagogerna efterfrågat men också mer spontant. Vi ser att den efterfrågade delaktigheten från föräldrarna blir större när den är konkret och kopplat till det egna barnet och barngruppen.

”Genom att barn använder kunskaper de lärt sig i ett meningsfullt sammanhang blir de till verkliga kunskaper. Att lära är att skapa mening, en innebörd, där kunskapen blir till en del av barnet själv”.
Undervisning i förskolan (Sheridan, S. & Williams, P. s.24, 2017)

I projektet har barnen fått möta nya tekniker och fått uttrycka sig på många olika sätt. Tiden är en viktig faktor. Processer har fått ta tid. Fenomen har utforskats och fördjupats flera gånger. Vi ser att barnen får en fördjupad förståelse och alla barn får tid att uttrycka sig och bli delaktiga. Barnen ges möjlighet att gå tillbaka i projektet, där tar de sig an projektet på nya sätt. Ett rhizomatiskt lärande.

”Det är möten/processer som vidgar och fördjupar.” Susanna Anderstaf 2014

Barnen reflekterar spontant med varandra utan att en vuxen finns med. De samtalar, lyssnar på varandra och tänker tillsammans. Vi ser en vilja och engagemang hos barnen, de har idéer och tankar som de lyfter fram i projektet. Pedagogerna ser att de har möjlighet att ta hand om den kraft barnen har. I det gemensamma projektet har det funnits uttrycksformer för alla barn. När vi använder fler olika uttrycksformer så kan alla barn få en ingång i projektet och på så sätt bli delaktiga. Projekt skapar gemensamma upplevelser och blir en angelägenhet för alla. Vi vill att barnen upplever att vi hör ihop och att alla är viktiga, det skapar en social hållbarhet och en grund i ett demokratiskt samhälle.

”Det hundraspråkliga perspektivet är förutsättningen för att alla barn ska få möjlighet att göra sin röst hörd, att kunna få välja uttryckssätt beroende på sammanhang och det hen just nu vill beskriva och berätta.”
Pedagogisk miljö i tanke och handling (Linder, L. s.127, 2016)

Barnen är ofta indelade i mindre grupper med fokus på olika områden eller olika perspektiv. Barnen har från sina olika lärgrupper smittat varandra och väckt varandras nyfikenhet och intresse.

Pedagogerna har blivit mer medvetna och är tydligare i sitt ledarskap genom att väcka nyfikenhet, presentera och ställa frågor i projektet. Vi har vågat vara kvar i processer under längre tid och projektet har hållits ihop genom att pedagogerna utvecklat fler möjligheter för barnen att bli delaktiga och utmanas i projektet.

”Barns inflytande handlar om hur mycket vuxna lyssnar in barnen och tar ett vuxenansvar för att både möjliggöra för och använda barnens förslag och idéer i planeringen av verksamheten.”
Normkreativitet i förskolan (Salmson, K. & Ivarsson, J. s. 288, 2015)

Vi ser fram emot att utvecklas i det projekterande arbetssättet och ta vara på de lärdomar vi fått. Det projekterande förhållningssättet bygger på engagemang och en drivkraft vilket vi ser att vi har och att vi kommer arbeta vidare med. Det känns inspirerande inför kommande projekt.

BARNENS TANKAR OM RÖRELSE

Ormar rör sig, dom slingrar såhär

Fjärilar och fåglar flyger och rör sig

När man klappar händerna rör dom sig

När jag står och gungar rör sig allt

Toalettspolet rör sig

När jag dansar med min klänning så rör den sig där nere

Vattnet i pölen rör sig när vi hoppar

Titta träden rör sig i vinden

Bladen fladdrar men inte trädet där nere

REFERENSLISTA

Emriksson, B. & Swahn, M-J. (2017). *Kreativitet och barns lärande – från ett till fem år.* Stockholm: Skapande pedagogik.

Furness, K. (2017). *Formulera- bild och projekt i förskolan.* Stockholm: Liber AB.

Håland Anveden, P. (2017). *Den inkluderande förskolan – en handbok. Stockholm: Hallgren och Fallgren Förlag.*

Linder, L. (2016). *Pedagogiska miljö i tanke och handling.* Stockholm: Lärarförlaget

Salmson, K. & Ivarsson, J. (2015). *Normkreativitet i förskolan – om normkritik och vägar till likabehandling.* Stockholm: Olika förlag AB.

Skolverket. (2016). *Läroplan för förskolan. Reviderad 2016.* Stockholm: Elanders Sverige AB.

PROJEKTSAMMANSTÄLLNINGEN ÄR SKRIVEN AV
Alla pedagoger på Förskolorna Miklagård och Skattkistan genom *Maria Borell, Monica Ehn-Gillberg, Susanne Blomquist, Anna Malmeling, Lotta Jägrud samt Ulrica Ershede-Albrektsson,* projektgruppen, samt pedaogogistorna *Johannah Tapper och Kristina Segerstig*.

Götene kommun